

Projekt

**UCHWAŁA NR .../.../2021
RADY POWIATU BOLESŁAWIECKIEGO
z dnia ..... 2021 r.**

**w sprawie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim
na lata 2021 – 2025**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm) ¹⁾.

**Rada Powiatu Bolesławieckiego
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Koordinację działań jednostek realizujących program, o którym mowa w §1, powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Bolesławieckiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Bolesławieckiego

Ryszard Kawka

Przewodniczący
Zarządu Powiatu Bolesławieckiego
STAROSTA BOLESŁAWIECKI

Tomasz Gajdański

¹⁾zm. Dz.U. 2020 . 956 art. 7

wz. DYREKTORA
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Bolesławcu

mgr Agnieszka Wiśniewska
Kierownik Działu Świadczeń i Należności

Sprawdzone
pod względem
prawnym

RADCA PRAWNY

Emil Zajac
21.11.2021/338

Załącznik
do uchwały Nr .../.../2021
Rady Powiatu Bolesławieckiego
z dnia .....

**Powiatowy Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim
na lata 2021 – 2025**

Bolesławiec, 2021 r.

WPROWADZENIE.....	3
I. Przemoc w rodzinie – perspektywa prawna i psychologiczna.....	3
II. Przemoc w rodzinie – diagnoza zjawiska.....	8
1. Rozmiar problemu przemocy w rodzinie w świetle danych ogólnopolskich.....	8
2. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu bolesławieckiego.....	10
3. Mapa zasobów środowiska lokalnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.....	22
4. Analiza strategiczna mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	26
III. Cele Programu.....	29
IV. Adresaci Programu.....	31
V. Koordynator Programu i Partnerzy	31
VI. Źródła finansowania Programu.	33
VII. Monitorowanie działań Programu.....	34

WPROWADZENIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025 został przygotowany w oparciu o dotychczasowe doświadczenia zdobyte podczas realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Opracowanie nowego dokumentu podyktowane jest upływem perspektywy czasowej, na którą ustanowiony został dotychczas obowiązujący Program.

Celem głównym działań zaplanowanych w niniejszym dokumencie jest zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie bolesławieckim. Zadaniem Programu jest kontynuacja działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej.

Kształtowanie właściwego klimatu do realizowania polityki opartej na poszanowaniu praw rodziny wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów i instytucji. Program kładzie duży nacisk na współdziałanie wszystkich instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, stałą diagnozę problemów, odpowiednie przygotowanie kadr oraz usprawnienie procedur współpracy.

I. Przemoc w rodzinie – perspektywa prawna i psychologiczna.

Perspektywa prawna:

Podstawą prawną opracowania „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie bolesławieckim na lata 2021-2025” jest przepis art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).
3. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.).
4. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).
5. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.).

6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050).
7. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).
8. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 920).
9. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 360 ze zm.).
10. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.).
11. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 534).
12. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245).
14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448).
15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2010 r. nr 201 poz. 1334).
16. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-educacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-educacyjne (Dz.U. z 2011 r. nr 50 poz. 259).

Z perspektywy przepisów obowiązujących w polskim prawodawstwie zagadnienie przemocy w rodzinie regulują głównie Kodeks Karny oraz Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu, na podstawie art. 207 Kodeksu Karnego, zgodnie z którym: *znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.*

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ściśle określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy. Zobowiązuje ona osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o występowaniu przemocy w rodzinie do niezwłocznego zawiadomienia o tym Policji lub Prokuratury. Ustawa wprowadziła zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci, rozszerzyła możliwości ochrony ofiar przemocy, m.in. poprzez skuteczną izolację sprawców od ofiar przemocy przy zastosowaniu środków separujących, np. zakazu zbliżania czy nakazu opuszczenia wspólnego mieszkania. Ponadto uprawnia pracowników socjalnych do interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka. Z dniem 30 listopada 2020 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, której celem jest usprawnienie procedury opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy w rodzinie. Niniejsza ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 29 maja 2020 poz. 956), wprowadziła nowe uregulowania prawne dotyczące **prawa policjanta – wobec osób cywilnych, a żołnierza Żandarmerii Wojskowej – wobec żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową – do zatrzymania oraz wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia**. Nakaz i zakaz może być wydany wobec osoby (żołnierza) stosującej przemoc w rodzinie w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do **zadań własnych powiatu** należą w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto ww. ustawa wskazuje **powiat jako realizatora zadań z zakresu administracji rządowej**, polegających w szczególności na :

- 1) tworzeniu i prowadzeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywaniu i realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dokumentem prawnym regulującym zadania w zakresie organizacji pomocy ofiarom przemocy w rodzinie jest również **Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej**, która określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, zobowiązanych na jej mocy do udzielania wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym ww. problemem. W art. 19 ustawa zalicza do zadań własnych powiatu prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej, natomiast w art. 47 definiuje pojęcie samej interwencji kryzysowej oraz zasady jej prowadzenia:

1. Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.
2. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.
3. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Perspektywa psychologiczna i społeczna:

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. O przemocy mówimy wtedy, gdy zostaną spełnione łącznie cztery warunki:

1. **Intencjonalność działania.** Zachowania przemocowe służą wymuszeniu posłuszeństwa oraz kontrolowaniu drugiej osoby.
2. **Nierównowaga sił** – w relacji jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą, tzn. jest silniejsza fizycznie, psychicznie, materialnie, zawodowo lub społecznie i w wymiarze tej przewagi oddziałuje na osobę słabszą.
3. **Naruszenie praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa drugiej osoby, w tym m.in. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, prywatności.
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** - w wyniku powyższej sekwencji zdarzeń osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych. Szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe lub odroczone w czasie.

Przemoc w rodzinie może przybierać następujące formy:

➤ **Przemoc fizyczna – naruszanie nietykalności fizycznej.**

Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko.

➤ **Przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej**

Przemoc psychiczna obejmuje zachowania, których celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.

➤ **Przemoc seksualna – naruszenie intymności**

Przemoc seksualna to każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.

➤ **Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności**

Przemoc ekonomiczna wiąże się z celowym ekonomicznym uzależnieniem ofiary od sprawcy, w tym: niszczeniem jej własności, pozbawianiem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby.

➤ **Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich**

Zaniedbanie obejmuje grupę zachowań, które prowadzą do niezaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych osób bliskich, szczególnie dzieci przez rodziców lub opiekunów.

Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach.

Przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem jednostajnym i najczęściej przechodzi różne fazy, od narastającego napięcia i agresji (I faza) poprzez ostrą przemoc fizyczną i psychiczną (II faza) do okresu spokoju (III faza), nazywanego fazą „miodowego miesiąca”. Rzadko kiedy też przemoc jest jednorazowym incydentem, z reguły **ma charakter cykliczny, powtarzający się**. Ta ostatnia faza sprawia, iż osoby dotknięte przemocą często wycofują zawiadomienie o przestępstwie, ponieważ sprawca krótkotrwale zmienia swoją postawę i zachowanie. Najczęściej „cichymi” ofiarami przemocy są kobiety. To one, często z uwagi na lęk, poczucie niskiej wartości, odrzucenie, samotność, wstyd, przez długi czas ukrywają stosowanie wobec nich przemocy. Może wynikać to również z nieprawidłowo wyuczonych z domu rodzinnego wzorców, co wiąże się z dziedziczeniem nieprawidłowych zachowań i postaw.

Przemoc w rodzinie dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie. Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, pozbawia poczucia bezpieczeństwa i odbiera możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Z tego względu istotne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

II Przemoc w rodzinie – diagnoza zjawiska.

---

1. Rozmiar problemu przemocy w rodzinie w świetle danych ogólnopolskich.

Określenie skali problemu przemocy w rodzinie jest niezwykle trudne i niejednoznaczne. Wynika to przede wszystkim z wielości danych zbieranych przez różnorodne instytucje analizujące przypadki stosowania przemocy domowej, jak również z charakteru tych danych (inne są dane pochodzące z procedury Niebieskiej Karty, inne z sądów rejonowych, czy prokuratury rejonowej). Tymczasem należy pamiętać, że:

- Przemoc w rodzinie jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób doznających przemocy w rodzinie nie zgłasza się po pomoc.
- Przedmiotem działań policji, prokuratury oraz sądów są zasadniczo przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (tj. z art. 207 kk). Warto przy tej okazji zaznaczyć, że sama przemoc ekonomiczna w oderwaniu od innych typów przemocy nie jest przestępstwem.
- Umorzenie sprawy nie musi oznaczać tego, że przemoc w rodzinie nie miała miejsca. Może natomiast wiązać się z tym, że nie został zebrany odpowiedni (w rozumieniu przepisów prawnych) materiał dowodowy.

1) Dane statyczne wynikające ze Sprawozdania z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

Według danych przedstawionych w sprawozdaniu za rok 2019 wynika, że liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę wyniosła 94 716, w tym przez przedstawicieli:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – 12 083,
- Policji – 74 313,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych – 2 813,
- oświaty – 4 849,
- ochrony zdrowia – 658.

Instytucją, która najczęściej uruchamiała procedurę „Niebieskie Karty” była Policja (78,46 %). Na drugim miejscu pod względem liczby uruchomionych procedur znaleźli się przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (12,76 %).

Tabela 1. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę w latach 2014-2019.

Lata	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	13 606	12 743	11 789	13 667	11 177	12 083
Policja	77 808	75 495	73 531	75 662	73 153	74 313
Gminne komisje rozwiązywania	4 412	4 788	5 736	4 081	3 927	2 813

problemów alkoholowych						
Oświata	6 358	6 166	5 547	4 184	4 431	4 849
Ochrona zdrowia	627	557	607	713	623	658
Razem	102 811	99 749	97 210	98 307	93 311	94 716

2) Wybrane wyniki badań ankietowych o zasięgu ogólnopolskim.

Badanie zrealizowane w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie” ukazuje rosnącą świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy.

- Zdecydowana większość badanych nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Zdecydowana większość ok. 85 % - 90 % ankietowanych Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowane. Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje, różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne.
- Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy w rodzinie, to stwierdzenie „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.
- Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu różnice dotyczą stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.
- Niemal co piąty badany (19%) doświadczył jakiegokolwiek rodzaju przemocy wiele razy w ciągu całego swojego życia. 28% badanych doświadczyło przemocy kilka razy a 10% raz. Eksperci uważają, że przemoc w rodzinie jest w naszym kraju zjawiskiem częstym i w dużym stopniu niedoszacowanym, bo wiele jej przypadków nie wychodzi na jaw. Najpowszechniejszą formą przemocy jest przemoc psychiczna.
- Przemocy w rodzinie najczęściej doświadczają kobiety i dzieci, choć dotyka ona także mężczyzn. Na przemoc najbardziej narażone są osoby, które doświadczyły jej w dzieciństwie.
- Wyniki badania bardzo wyraźnie wskazują na korelację pomiędzy nadużywaniem alkoholu, a przemocą w rodzinie. To, że osoba dopuszczająca się przemocy była pod wpływem alkoholu, przyznaje od 30% osób, które dotknęła przemoc ekonomiczna do 44% osób, które dotknęła przemoc fizyczna. Eksperci potwierdzają, że problem nadużywania alkoholu jest

silnie skorelowane ze zjawiskiem przemocy w rodzinach, podkreślali również, że spożywanie pozbawia hamulców.

2. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu bolesławieckiego.

1) Skala zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie bolesławieckim.

Bardzo istotnym elementem służącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który angażuje różne instytucje i służby, a przede wszystkim policję, pomoc społeczną oraz gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych - jest **procedura „Niebieskich Kart”**, która uaktywnia działanie i współpracę różnych służb. Określa ona zasady przeprowadzania interwencji domowych w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, dokumentowania przebiegu interwencji oraz zasady prowadzenia dalszej pracy z rodziną.

- W 2020 r. na terenie wszystkich gmin powiatu bolesławieckiego, pracownicy podmiotów zobowiązanych do wszczynania *procedury Niebieskiej Karty* w sytuacji uzasadnionego podejrzenia, że w rodzinie dochodzi do przemocy, sporządzili łącznie **213 „Niebieskich Kart”** – tendencja spadkowa od 2017 r. Z przekazanych danych wynika, że problem przemocy w rodzinie dotyczy ponad pół tysiąca mieszkańców powiatu bolesławieckiego.
- **Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” najczęściej dochodzi na skutek interwencji domowych Policji (ponad 90%),** rzadziej w wyniku rozmowy z pracownikiem socjalnym, bądź wywiadu środowiskowego, obserwacji pedagoga, rozmowy z nauczycielem czy rozmowy z lekarzem; lokalne statystyki korelują w tym zakresie z danymi ogólnokrajowymi.

Tabela nr 2: Niebieskie Karty, które wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie gmin powiatu bolesławieckiego w latach 2016 - 2020.

OKRES	Liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta”					Ogólna liczba „Niebieskich Kart”				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
BOLESŁAWIEC (GMINA MIEJSKA)	230	340	254	214	189	109	158	127	107	90
BOLESŁAWIEC (GMINA WIEJKA)	80	107	92	83	59	40	45	40	34	26
NOWOGRODZIEC	145	152	181	93	127	44	53	49	61	45
WARTA BOLESŁAWIECKA	67	112	93	84	55	28	42	22	28	18
GROMADKA	39	58	24	23	32	14	21	6	6	14
OSIECZNICA	30	20	31	57	55	21	23	16	15	20
Ogółem	591	789	675	554	517	256	342	260	251	213

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu bolesławieckiego.

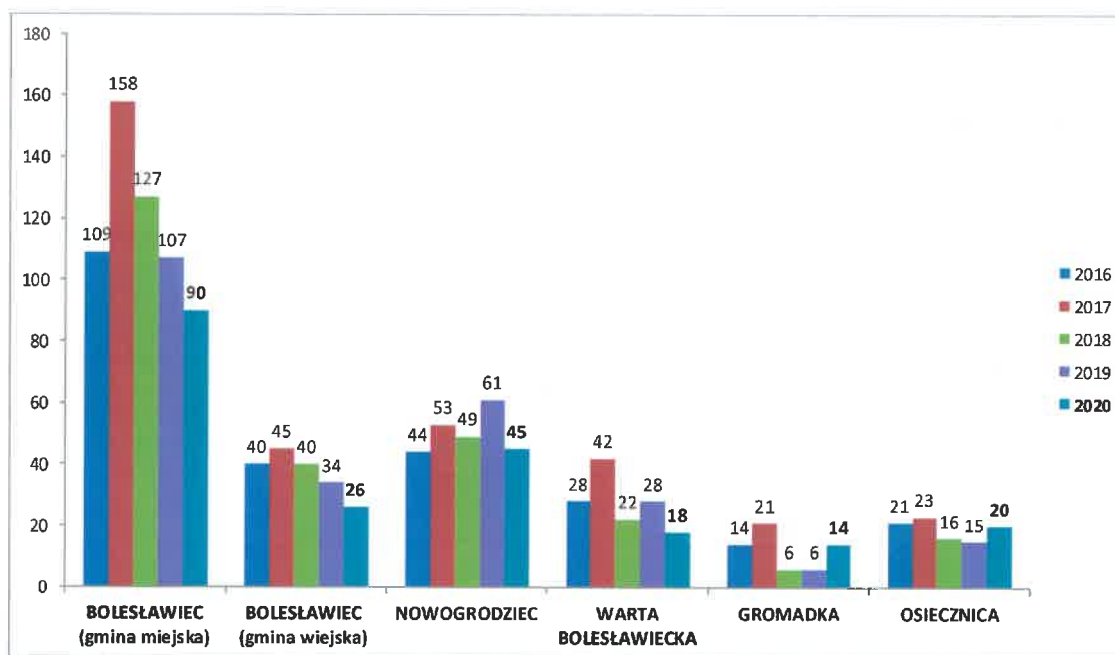
*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocyw Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocyw Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

Tabela nr 3: Działalność podmiotów w zakresie realizacji procedury „Niebieskiej Karty” w latach 2017 – 2020.

Obszar	Podmioty sporządzające „NK-A”																			
	Policja				Pomoc społeczna				Oświata				Służba Zdrowia				GKRPA			
Okres	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Bolesławiec (miasto)	143	114	92	80	10	8	11	9	5	4	4	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Bolesławiec (gmina wiejska)	36	39	33	26	8	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nowogrodzic	45	47	58	42	5	2	3	2	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Warta Bolesławiecka	39	22	28	18	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gromadka	21	5	6	14	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osiecznica	23	14	13	18	0	1	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Ogółem	307	241	230	198	25	13	15	11	10	5	6	3	0	0	0	0	1	0	1	0
Procentowy udział poszczególnych służb w wypełnianiu formularzy „NK”	89,8	92,7	91,6	93	7,3	5	6	5,2	2,9	2	2,4	1,4	0	0	0	0	0,4	0	0,3	0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu bolesławieckiego.

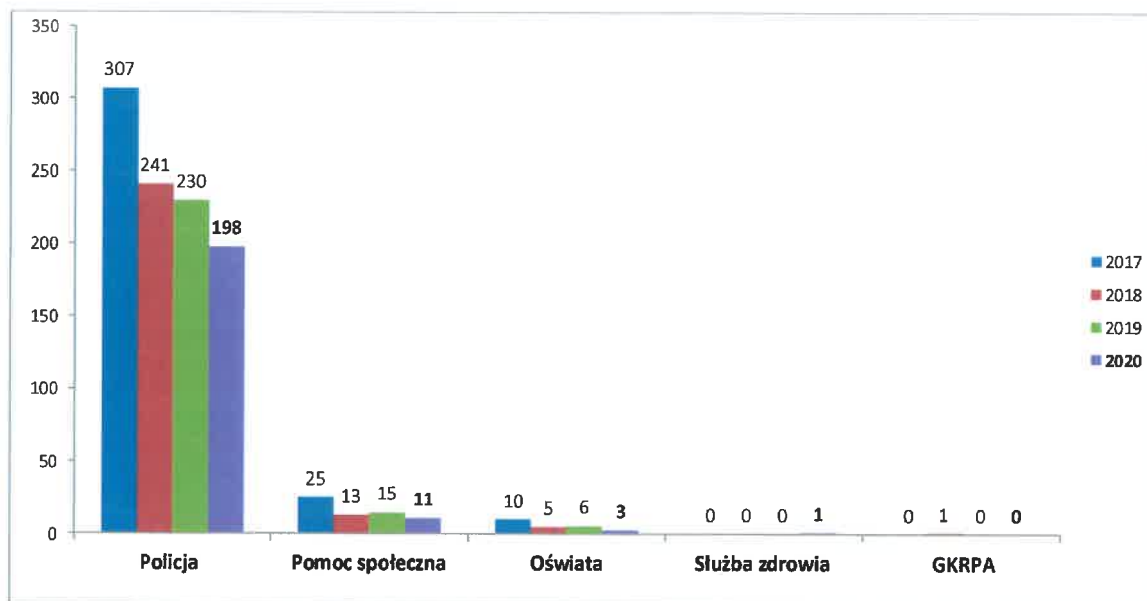
Wykres nr 1. Ogólna liczba „Niebieskich Kart” przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie miasta Bolesławiec i gmin powiatu bolesławieckiego w latach 2016 – 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu bolesławieckiego

*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocyw Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocyw Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

Wykres nr 2. Udział przedstawicieli poszczególnych służb w wypełnianiu formularzy „Niebieska Karta” – powiat bolesławiecki w latach 2017 – 2020.

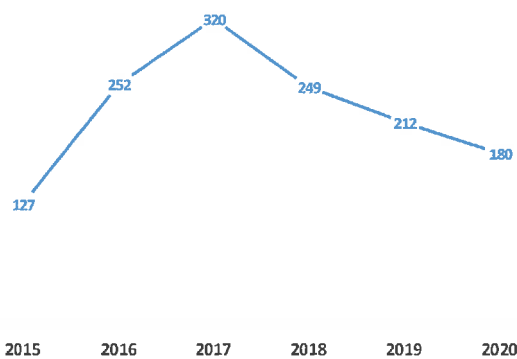

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu bolesławieckiego.

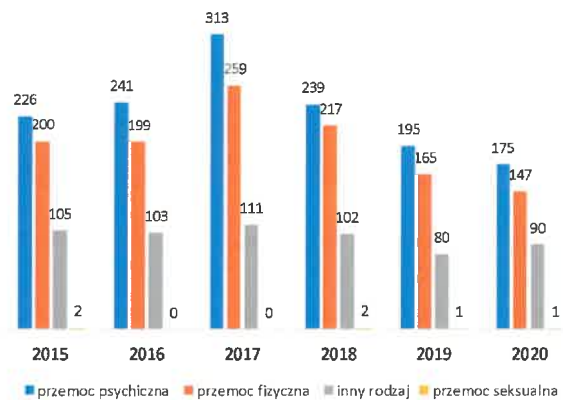
Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025

- Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Bolesławcu wynika, że od 2017 r. stopniowo spada liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie (2017 r. - 320 interwencji; 2018 r. - 249; 2019 r. - 212; 2020 r. - 180).
- Z zebranych danych wynika, iż najczęstszym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna, z niewielką przewagą psychicznej. W dalszej kolejności inne rodzaje przemocy, w tym przemoc ekonomiczna (tj. niszczenie/uszkodzenie mienia, zabór/przywłaszczenie mienia, groźba karalna/znieważenie, zmuszanie do picia alkoholu, zażywania środków odurzających lub inne działania) oraz sporadycznie przemoc seksualna.

Wykres nr 3. Liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2015 - 2020.

Wykres nr 4. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy w rodzinie zanotowanych przez Policję w latach 2015-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KPP w Bolesławcu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KPP w Bolesławcu.

*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

- Na przestrzeni lat liczba przeprowadzanych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie jest porównywalna zarówno na obszarach wiejskich jak i miejskich.
- Według statystyk prowadzonych przez bolesławiecką Policję osobami doświadczającymi przemocy domowej są głównie **kobiety**.
- Z przedstawionych danych wynika także, że w znacznej części spraw dotyczących przemocy, sprawcy znajdowali się **pod wpływem alkoholu**.

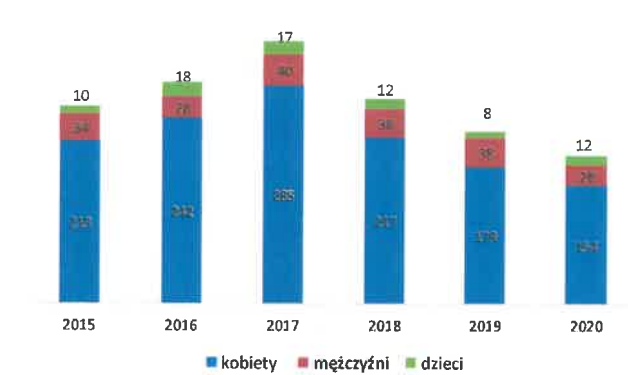
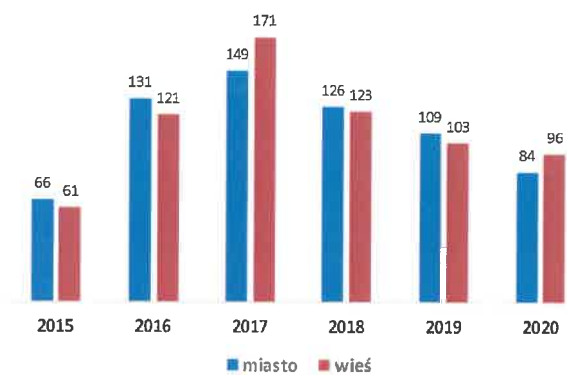
Tabela nr 4: Liczba interwencji policyjnych w wyniku przemocy w rodzinie z wyszczególnieniem obszaru interwencji, osób pokrzywdzonych oraz osób stosujących przemoc domową – powiat bolesławiecki.

Okres	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	127	252	320	249	212	180
miasto	66 (52 %)	131 (52%)	149 (47%)	126 (51%)	109 (51%)	84
wieś	61 (48 %)	121 (48%)	171 (53%)	123 (49%)	103 (49%)	96
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	257	288	342	267	225	194
kobiety	213 (83%)	242 (84%)	285 (83%)	217 (81%)	179 (80%)	154
mężczyźni	34 (13%)	28 (10 %)	40 (12%)	38 (14%)	38 (17%)	28
dzieci	10 (4%)	18 (6%)	17 (5%)	12 (5%)	8 (3%)	12
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	240	256	322	250	213	181
pod wpływem alkoholu	152 (63%)	148 (58%)	182 (57%)	135 (54%)	119 (56%)	86 (48%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KPP w Bolesławcu.

Wykres nr 5. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie z podziałem na wieś i miasto – powiat bolesławiecki w okresie 2015 – 2020.

Wykres nr 6. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie – powiat bolesławiecki w okresie 2015 – 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KPP w Bolesławcu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z KPP w Bolesławcu.

*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

W 2019 r. do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie miasta i gmin powiatu bolesławieckiego wpłynęło łącznie **270 zgłoszeń w sprawie objęcia leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu** (wzrost w porównaniu do roku 2018); w tym 171 przypadków (63%) dotyczyło osób równocześnie stosujących przemoc wobec domowników. Wobec 72 osób Komisje skierowały wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego.

Tabela nr 5: Liczba sprawców przemocy domowej wśród osób nadużywających alkoholu zgłaszanych do gminnych komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (GKRPA) z terenu powiatu bolesławieckiego w okresie 2014 – 2019.

Lata	Wyszczególnienie	Zgłoszenia nadużywania alkoholu	Wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego
2014	ogólna liczba złożonych wniosków	228	85
	w tym sprawy przemocy	106	
2015	ogólna liczba złożonych wniosków	164	67
	w tym sprawy przemocy	82	
2016	ogólna liczba złożonych wniosków	255	98
	w tym sprawy przemocy	174	
2017	ogólna liczba złożonych wniosków	280	136
	w tym sprawy przemocy	142	
2018	ogólna liczba złożonych wniosków	237	62
	w tym sprawy przemocy	90	
2019	ogólna liczba złożonych wniosków	270	72
	w tym sprawy przemocy	171	

- W latach 2012 - 2019 Sąd Rejonowy w Bolesławcu osądził łącznie 321 osób za czyny kwalifikowane jako przemoc w rodzinie: większość z tych osób zostało skazanych na karę pozbawienia wolności. Znaczna część wszystkich kar pozbawienia wolności została warunkowo zawieszona. W przypadku orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub też orzeczenia przedterminowego warunkowego zwolnienia z odbywania kary pozbawienia wolności, mogą być zastosowane wobec sprawcy przemocy w rodzinie tzw. środki probacyjne (m.in. zobowiązanie do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym) związane z okresem próby. Środki te mają na celu umożliwienie sprawcy przemocy w rodzinie zmianę postawy i zachowań oraz zmniejszenie ryzyka powrotu do przestępstwa poprzez oddziaływania o charakterze resocjalizacyjnym. Dane ogólnokrajowe wskazują, że sprawcy przemocy w rodzinie zbyt rzadko zobowiązani są przez sądy do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych; podobnie sytuacja wygląda w powiecie bolesławieckim, gdzie osoby skazane za przemoc w rodzinie sporadycznie kierowane są do udziału w tego typu oddziaływaniach.

Tabela nr 6: Orzecznictwo Sądu Rejonowego w Bolesławcu w sprawach kwalifikowanych jako przemoc w rodzinie.

Okres	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób skazanych za czyny kwalifikowane jako przemoc w rodzinie	49	45	35	37	33	32	45	45
Liczba sprawców, wobec których orzeczono karę pozbawienia wolności	42	38	30	34	27	29	29	38
Liczba sprawców, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności	25	24	27	23	15	18	20	31
Liczba osób objętych dozorem kuratorskim z powodu stosowania przemocy w rodzinie	18	13	13	14	19	17	18	23

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sądu Rejonowego w Bolesławcu.

- **Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie** stanowią jeden z elementów realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, podkreślającego pomocniczą rolę ww. programów wobec interwencji karno-administracyjnych podejmowanych w stosunku do sprawców przemocy.

Celem tych działań ma być powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijanie u niej umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy, uznanie przez osoby stosujące przemoc własnej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów, uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych. Oddziaływania te są kierowane do trzech grup osób: skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy, odbywających karę więzienia lub wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w tych zajęciach; osób leczących się w ramach terapii uzależnień jako uzupełnienie tej terapii lub osób, które zgłoszą się do uczestnictwa samodzielnie. Realizatorem Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie bolesławieckim od 2014 r. jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu. PCPR realizuje Program w oparciu o założenia Programu The Duluth Model. W ramach Programu realizowane są zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone przez parę trenerów różnej płci.

Dane liczbowe dotyczące osób zakwalifikowanych do programu, jak też osób kończących program obrazują trudności w realizacji tego zadania głównie z uwagi na dobrowolność uczestnictwa. Zbyt rzadkie przypadki przymusowego kierowania przez Sąd sprawców przemocy do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych – także w skali ogólnokrajowej – powodują, że rola tych programów w całym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest w efekcie zmarginalizowana, a tym samym nie jest wykorzystywany ich potencjał.

Informacja o rekrutacji uczestników do Programu każdorazowo przekazywana jest do Sądu Rejonowego w Bolesławcu, Prokuratury Rejonowej w Bolesławcu, Komendy Powiatowej Policji w Bolesławcu, Ośrodków Pomocy Społecznej i Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu bolesławieckiego, a także organizacji pozarządowych.

*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

Tabela nr 7. Realizacja Programu Korekcyjno- Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie bolesławieckim w latach 2014 – 2019.

Okres	Liczba osób przystępujących do programu	Liczba osób zwolnionych z udziału w programie
2014	4	3
2015	5	2
2016	7	3
2017	10	3
2018	3	1
2019	6	1
2020	5	1

3. Mapa zasobów środowiska lokalnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.

Nazwa jednostki, dane teladresowe	Rodzaj pomocy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie/ Ośrodek Interwencji Kryzysowej, pl. marsz. J. Piłsudskiego 2, 59-700 Bolesławiec; tel. 75 612 17 81-89	poradnictwo prawne poradnictwo psychologiczne poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta” schronienie
Punkt Wsparcia Rodzin prowadzony przez Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Al. Tysiąclecia 32 D/4, 59-700 Bolesławiec; tel. 75 735 25 22	poradnictwo prawne poradnictwo psychologiczne
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień, Al. Tysiąclecia 32 D/3 59-700 Bolesławiec tel. 501 661 140	terapia uzależnień
Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, ul. Armii Krajowej 12, pok. 4, 59-700 Bolesławiec; tel. 75 612 17 19	poradnictwo prawne
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Cicha 7, 59-700 Bolesławiec; tel. 75 645 78 23	poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta” poradnictwo prawne poradnictwo psychologiczne
Miejski Ośrodek Poradnictwa dla Rodzin i Osób Dotkniętych Przemocą, Uzależnieniem i Kryzysem, ul. Aleja Wojska Polskiego 6/76, 59-700 Bolesławiec tel. 75 645 78 23	terapia uzależnień psychoterapia poradnictwo psychologiczne
Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci Młodzieży przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Bolesławcu, Al. Tysiąclecia 30, 59-700 Bolesławiec, tel. 571 306 436	diagnostyka psychologiczna psychoterapia indywidualna, grupowa i rodzinna wsparcie psychologiczne i środowiskowe
Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Al. Tysiąclecia 30, 59-700 Bolesławiec, tel. 571 306 336 lub 571 306 420	terapia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu ul. Tyrankiewiczów 11 59-700 Bolesławiec tel. 75 722 07 93, tel. kom. 510 280 136	poradnictwo oraz terapia dzieci i młodzieży
Stowarzyszenie ODNOWA ŻYCIA w Bolesławcu. - ul. B. Chrobrego 6/11, Bolesławiec; 59 – 700 Bolesławiec tel. 664 167 753	wsparcie dla osób i rodzin wychodzących z uzależnienia lub pozostających w abstynencji
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu z/s w Kruszynie, ul. Kasztanowa 1A, 59-700 Bolesławiec; tel. 75 732 14 59	poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta”
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gromadce z/s w Wierzbowej 19, 59-706 Gromadka; tel. 75 611 60 24, 75 611 60 26	poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta”
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, ul. Szkolna 18, 59-706 Gromadka; tel. 75 738 24 52, 75 306 71 16	poradnictwo psychologiczne poradnictwo terapeutyczne ds. uzależnień: grupa wsparcia AA
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Asnyka 53, 59-730 Nowogrodzic; tel. 75 731 63 79	poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta”
Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Nowogrodźcu, ul. Lubańska 14; tel. 75 612 17 19	poradnictwo prawne
Punkt Konsultacyjno - Informacyjny ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, Narkomanii i Przemocy w Rodzinie, ul. A. Asnyka 53, 59-730 Nowogrodzic; tel. 75 738 06 89	poradnictwo pedagogiczne i terapeutyczne
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Lubańska 43, 59-724 Osiecznica; tel. 75 731 25 11	poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta”
Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Osiecznicy, ul. Lubańska 43; tel. 75 731 21 07, wew. 33	poradnictwo prawne:
Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, ul. Lubańska 29 B, 59-724 Osiecznica	poradnictwo terapeutyczne ds. uzależnień:
Punkt Pomocy Psychologicznej, ul. Lubańska 35, 59-724 Osiecznica; tel. 75 731 21 27	poradnictwo psychologiczne

Punkt Pomocy Psychologicznej w Świętoszowie, ul. Szkolna 10, 59-726 Świętoszów, tel. 75 731 12 02	poradnictwo psychologiczne
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Warta Bolesławiecka 40 C, 59-720 Raciborowice Górne, tel. 75 738 93 38	poradnictwo socjalne i uruchomienie procedury „Niebieska Karta”
Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych i Osób Doznających Przemocy w Rodzinie, Raciborowice Górne 29 B, 59-720 Warta Bol.	poradnictwo terapeutyczne ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy Grupa Wsparcia "Warto"
Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej przy Urzędzie Gminy w Warcie Bolesławieckiej, Warta Bolesławiecka 40, pok. 21, tel. 75 730 10 36	poradnictwo prawne
Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (wszystkie gminy w powiecie bolesławieckim)	podejmowanie działań zmierzających do stosowania różnych form pomocy profilaktyczno - lecniczych nad osobami uzależnionymi od alkoholu

▪ **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu/ Ośrodek Interwencji Kryzysowej**

Z dniem 1 lipca 2019 r. na mocy Uchwały Nr XII/71/2019 Rady Powiatu Bolesławieckiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Bolesławcu utworzony został **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**. Ośrodek działa w oparciu o zasoby kadrowe i materialne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu. W realizację zadań OIK oprócz psychologa wyznaczono dwie osoby spośród zatrudnionych pracowników Centrum. Do zakresu działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej należy w szczególności:

– zapewnienie całodobowego, okresowego pobytu w mieszkaniu treningowym dla osób wymagających natychmiastowego schronienia:

PCPR w Bolesławcu prowadzi dwa mieszkania treningowe w budynku przy Al. Tysiąclecia 32d/2 w Bolesławcu, w tym jedno dla osób które znalazły się w sytuacji kryzysowej, drugie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Pobyt w mieszkaniu ma charakter bezpłatny i okresowy (3 miesiące, w szczególnych sytuacjach z możliwością przedłużenia okresu pobytu), ukierunkowany jest na przezwyciężenie sytuacji kryzysowej, przywrócenie równowagi psychicznej czy zdobycie umiejętności koniecznych do samodzielnego funkcjonowania. Osoby przebywające w mieszkaniu są objęte wsparciem pracownika socjalnego oraz specjalistycznym poradnictwem prawnym i psychologicznym. Z ww. pomocy w poszczególnych latach skorzystały odpowiednio: 2017 r. – 4 osoby (3 osoby dorosłe i 1 dziecko); 2018 r. - 6 osób (3 osoby dorosłe

i 3 dzieci); od 2019 r. w ramach OIK – 3 osoby (2 osoby dorosłe i 1 dziecko), w 2020 r. – 11 osób (3 osoby dorosłe i 8 dzieci).

– udzielanie poradnictwa specjalistycznego:

Poradnictwo specjalistyczne na rzecz mieszkańców powiatu bolesławieckiego realizowane jest w oparciu o działalność punktu konsultacyjnego, który działa przy Al. Tysiąclecia 32d/2 w Bolesławcu. Przedmiotem pracy psychologów są problemy z obszarów: przemocy w rodzinie oraz konfliktów małżeńskich, rodzinnych, trudności wychowawcze, stany depresyjne, kryzysy emocjonalne wynikające z trudnej sytuacji życiowej, depresja (w tym młodzieńcza), trudności adaptacyjne, problemy rodziców dzieci z zachowaniami opozycyjno – buntowniczymi, zaburzenia łaknienia (bulimia, anoreksja), choroby psychosomatyczne i somatyczne z wpływem na funkcjonowanie psychiczne, problemy związane z seksualnością; trudności emocjonalne i nieumiejętność radzenia sobie w pokonywaniu zdarzeń traumatycznych (w tym molestowania seksualnego, śmierci osób najbliższych), trudności w radzeniu sobie z osobą chorą/ niepełnosprawną w domu. Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym w poszczególnych latach wynosiła odpowiednio: 2017 r. – 237 os., 2018 r. – 154 os., 2019 r. – 182 os., 2020 r. – 63 os.

PCPR w ramach działań edukacyjnych, w zakresie zjawiska przemocy oraz podwyższenia poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem przemocy, angażuje się także w działania szkoleniowe dla kadr pomocy społecznej. W 2020 r. tut. Centrum wspólnie z Dolnośląskim Ośrodkiem Polityki Społecznej zorganizowało szkolenie pn. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – podstawowy algorytm postępowania” dla pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i asystentów rodziny z terenu całego powiatu bolesławieckiego. Kadra tut. Centrum systematycznie - w każdym roku działalności - podnosi swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach z obszaru przemocy w rodzinie i pracy z rodziną.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu podejmuje działania mające na celu zmniejszenie skali przemocy w rodzinie. PCPR w miarę swoich możliwości i kompetencji wspiera rodziny w przewyżnianiu sytuacji kryzysowej. Umożliwia korzystanie z porad psychologicznych, prawnych i socjalnych dla osób dorosłych i dzieci. W siedzibie Centrum jak i na stronach internetowych PCPR w Bolesławcu (www.pcpr.boleslawiec.pl; www.zatrzyma-cprzemoc.pl) na bieżąco zamieszczane są wszelkie dostępne informacje dotyczące przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia. Udostępnia się opracowania, ulotki i broszury pozyskane z innych źródeł, jak i własne opracowania. Ponadto PCPR współpracuje i kontaktuje się z innymi instytucjami i organizacjami z terenu powiatu bolesławieckiego. tj. ośrodkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji, szkołami i innymi placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny z terenu powiatu, Prokuraturą Rejonową, zespołami interdyscyplinarnymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz Sądem Rejonowym.

W latach 2017 – 2019 PCPR w Bolesławcu przeprowadziło szereg działań profilaktycznych obejmujących zajęcia warsztatowe wśród rodziców, dzieci oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie. Były to w szczególności:

1. Treningi budowania relacji rodzinnych dla dorosłych:
  - trening kompetencji społecznych i relacji partnerskich
  - trening kompetencji życiowych
  - trening kompetencji rodzicielskich
2. Oddziaływania na rzecz wsparcia rozwoju dziecka:
  - trening zastępowania agresji
  - terapia taktylna i integracja sensoryczna
  - trening intelektualny
3. Oddziaływania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej:
  - trening kompetencji społecznych dla ofiar przemocy
  - trening kompetencji rodzicielskich
  - grupa wsparcia dla ofiar przemocy domowej

Przeprowadzenie ww. oddziaływań profilaktycznych było możliwe dzięki pozyskaniu przez tut. Centrum środków na realizację projektu pt. „**Centrum Wsparcia Rodziny w Powiecie Bolesławieckim**” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Włączenie Społeczne, Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, Poddziałanie 9.2.1 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych – konkursy horyzontalne. W ciągu trzech lat realizacji projektu w okresie od stycznia 2017 r. do grudnia 2019 r. przeszkolono w powyższym zakresie łącznie 188 osób.

4. Analiza strategiczna mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Analiza SWOT (*Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*) jest narzędziem służącym określeniu atutów i słabych stron oraz szeregu utrudnień w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie powiatu bolesławieckiego. Ukazuje szanse i możliwości w skutecznym interdyscyplinarnym działaniu, którego celem jest niwelowanie przeszkód i utrudnień w działaniach związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, przy współpracy różnych służb, instytucji i organizacji.

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
1. Działalność zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy	1. Ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego na obszarach wiejskich.

<p>w rodzinie na terenie wszystkich gmin powiatu bolesławieckiego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Szeroki dostęp do usług poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie miasta Bolesławiec. 3. Realizacja oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 4. Obowiązujące akty prawne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). 5. Infrastruktura zapewniająca całodobowe schronienie dla ofiar przemocy z terenu powiatu bolesławieckiego (OIK). 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Niska aktywność jednostek służb zdrowia oraz oświatowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.
SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca służb i instytucji realizujących wsparcie dla ofiar, świadków i sprawców przemocy. 2. Możliwość ubiegania się o środki pozabudżetowe na realizację programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 3. Powszechne uznanie szkodliwości zjawiska przemocy w rodzinie i rosnąca wrażliwość społeczna na występujące akty przemocy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izolacja osób doświadczających przemoc w rodzinie spowodowana epidemią koronawirusa. 2. Ograniczenia w sposobie funkcjonowania służb pomocowych (z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne, do rodzin nie przychodzą asystenci socjalni, pracownicy opieki społecznej czy kuratorzy). 3. „Wypalenie zawodowe” osób pracujących zarówno z ofiarami przemocy jak i sprawcami. 4. Przewlekłość postępowań dotyczących przemocy w rodzinie. 5. Rosnące problemy narkomanii i alkoholizmu wśród członków rodzin.

III Cele Programu.

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie bolesławieckim.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Źródła finansowania i partnerzy realizacji zadań	Termin realizacji
1.	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie oraz sposobów jej zapobiegania.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Organizacje Pozarządowe	Działania ciągłe 2021-2025
2.	Upowszechnianie materiałów edukacyjno-profilaktycznych z bazą adresową jednostek świadczących pomoc.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Placówki oświatowe Organizacje Pozarządowe	Działania ciągłe 2021-2025
3.	Prowadzenie działań edukacyjno – profilaktycznych wśród rodzin zagrożonych przemocą domową, mających na celu wzmocnienie prawidłowych postaw wychowawczych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Placówki oświatowe/Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Działania ciągłe 2021-2025

*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

CELE SZCZEGÓŁOWE

2. Zwiększenie skuteczności systemu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Termin realizacji
1.	Monitorowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji/Prokuratura	Działania ciągłe 2021-2025
2.	Diagnostowanie sytuacji i potrzeb osób, co których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie; wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Placówki opieki zdrowotnej Policja	Działania ciągłe 2021-2025
3.	Rozwój różnorodnych form wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, tj.: zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego, schronienia, zaspokojenia doraźnych potrzeb socjalno-bytowych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe Kościoły i związki wyznaniowe	Działania ciągłe 2021-2025

*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025*

4.	Rozwijanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Poszerzenie pomocy świadczonej przez specjalistów o kolejne godziny i wykwalifikowaną kadrę oraz pomoc terapeutyczną.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Działania ciągłe 2021-2025
5.	Podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez organizację i uczestnictwo w szkoleniach/spotkaniach edukacyjnych, upowszechnianie materiałów tematycznych, zapewnienie superwizji.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Placówki opieki zdrowotnej Policja Kuratorzy sądowi	Działania ciągłe 2021-2025

CELE SZCZEGÓŁOWE

3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy.

Lp.	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Termin realizacji
1.	Podjęcie przez jednostki wymiaru sprawiedliwości i ochrony porządku publicznego zgodnie z kompetencjami działań chroniących ofiary przemocy w rodzinie przed dalszym krzywdzeniem (interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemoc w rodzinie, uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”; izolowanie sprawców przemocy od ofiar, poprzez wykorzystanie aktualnych rozwiązań prawnych).	Policja Prokuratura Rejonowa Sąd Rejonowy	Działania ciągłe 2021-2025
2.	Rozwój działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym: realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego, prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodki Pomocy Społecznej Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje Pozarządowe	Działania ciągłe 2021-2025
3.	Systematyczne przekazywanie informacji o prowadzonych działaniach edukacyjnych i terapeutycznych względem osób stosujących przemoc w rodzinie do sądu, zespołu kuratorskiego, prokuratury, policji, ośrodków pomocy społecznej/zespołów interdyscyplinarnych, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacji pozarządowych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Działania ciągłe 2021-2025

IV Adresaci Programu.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie bolesławieckim na lata 2021 – 2025, kierowany jest do wszystkich mieszkańców powiatu bolesławieckiego. Adresatami programu są zarówno osoby uwiękane w przemoc jak i świadkowie występowania przemocy oraz osoby, które stosują przemoc. Kolejną grupę adresatów stanowią instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu bolesławieckiego, które wykonują zadania w zakresie ograniczenia, przeciwdziałania minimalizowania skutków przemocy w rodzinie.

V Koordynator Programu i Partnerzy.

Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie, realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin jak i powiatu. Rolę koordynatora realizacji programu w powiecie bolesławieckim pełnić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu.

Partnerami w realizacji programu będą podmioty współpracujące na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w szczególności:

- 1) Powiat Bolesławiecki,
- 2) Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu bolesławieckiego,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Bolesławcu,
- 4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bolesławcu,
- 5) placówki oświatowe z terenu powiatu bolesławieckiego,
- 6) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) Sąd Rejonowy w Bolesławcu i Zespół Kurateli Sądowej,
- 8) placówkami służby zdrowia (ośrodki zdrowia, szpitale, pogotowie ratunkowe, placówki leczenia odwykowego),
- 9) organizacje pozarządowe.

VI Źródła finansowania Programu.

Zakłada się, że niniejszy Program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania, wskazanych na poziomie ogólnym z uwagi na ramowy charakter dokumentu. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym powiatu dlatego warunkiem powodzenia realizacji Programu jest zapewnienie w corocznym budżecie Powiatu określonych środków finansowych na realizację przyjętych zadań. Źródłem finansowania będzie również budżet państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat.

VII Monitorowanie działań Programu.

Podstawą oceny stopnia realizacji Programu i osiąganych efektów będą dane własne PCPR oraz dane pozyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu będzie oceniało realizację Programu w celu sprawdzenia prawidłowości przebiegu zaplanowanych działań oraz w razie potrzeby proponowało zmiany i aktualizację jego założeń. Sprawozdania merytoryczne sporządzane przez PCPR w Bolesławcu będą przedkładane corocznie Radzie Powiatu Bolesławieckiego w terminie do końca II kwartału następnego roku jego realizacji.

UZASADNIENIE

Cel i przewidywane skutki podjęcia uchwały:

Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025* ma na celu zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie bolesławieckim, poprzez podejmowanie działań diagnozujących, informacyjnych, edukacyjnych, interwencyjnych, wspierająco-terapeutycznych, korekcyjno-edukacyjnych. Przewiduje się, że wskutek podjęcia Uchwały, a tym samym realizacji zaplanowanych w ramach Programu zadań, ulegnie poprawie jakość świadczonych usług na rzecz osób dotkniętych przemocą domową oraz zwiększy się efektywność działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Aktualny stan faktyczny i prawny:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim na lata 2021 – 2025 opracowany został na podstawie art. 6 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm)., zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowym systemem prawnym:

Opracowanie nowego dokumentu podyktowane jest upływem perspektywy czasowej, na którą ustanowiony został poprzednio obowiązujący *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bolesławieckim na lata 2016 – 2020*.

Konsekwencje finansowe dla budżetu Powiatu:

Wydatki na realizację zadań wskazanych w Programie będą ponoszone ze środków budżetu Powiatu oraz ze środków pozabudżetowych.

Uzgodnienia i konsultacje:

Uchwała wymaga uzgodnienia i konsultacji Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Bolesławieckiego

Rozdzielnik dla odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych:

- 1) Starostwo Powiatowe w Bolesławcu;
– Referat Organów Powiatu w/m,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bolesławcu.

wz. DYREKTORA
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Bolesławcu

mgr Agnieszka Wiśniewska
Kierownik Działu Świadczeń i Należności